

trigații, puțin ingenui. Deformația profesională îi transformă în cabotini.

Dar e nefindoiș că, în structura cea mai intimă, marile roleri operează asupra actorului într-un mod pe care noi nu îl vom putea defini niciodată. Acum nu vă pot răspunde cu precizie la întrebare. Sint la puțină vreme după ce am terminat înregistrările cu Mihai Viteazul. E aproape de necrezut că această muncă s-a terminat. Sint puțin obosit, puțin trist, și puțin, dar foarte puțin, fericit.

Poate că mai târziu voi putea asculta în mine nuanțele cu care această covârșitoare personalitate m-a îmbogățit, trecind prin viața mea artistică. Acum, cel mult, pot să vă împărtășesc gânduri și impresii de moment.

Dacă este ceva bun în ce-am făcut, cred că, în primul și în primul rând, acest lucru îl datorez sentimentului patriotic. Toate celelalte au venit după. Am pus în rol tot ce știu în materie de teatru și, în plus, îndrăjirea încăpăținată de a mă identifica, măcar o clipă, cu acest mare bărbat. În mod sigur, au fost momente în care i-am simțit sufletul zbuciumat. Iar la întrebarea dacă această experiență m-a îmbogățit, pot să răspund cu hotărîre : da.

La mine, sentimentul patriotic s-a manifestat întotdeauna printr-un fel de intoleranță. Cînd ceva nu merge cum trebuie, cînd cineva lucrează prost, cînd vreunul fură, sau e bețiv, sau lent, sau ticălos, sau nereceptiv la nou, cînd eu însumi mă surprind lăsător sau rău, toate astea mă scot din sărite — nu atît pentru faptul în sine, ci în primul rînd pentru că aș vrea ca aceste lucruri să nu ni se întîmple nouă, românilor. Acum, cred că am adăugat acestui sentiment altul, mai profund. Acela că, în pofida tuturor greutăților prin care am trecut sau vom trece, sîntem un popor nepieritor. un popor bine înfipt în bucățica sa de pămînt. Un popor care vrea și poate să devină mai bun. Am simțit că cea mai mare parte dintre noi sîntem urmașii marilor bărbați. Am simțit că Mihai Viteazul este cu adevărat strămoșul nostru.

Aș vrea, în încheiere, să-i mulțumesc lui Radu Theodoru pentru textul său înflăcărat, convingător, și „producătorului” Dinu Săraur, fără de care acest serial n-ar fi existat.

DUMITRU STANCU

„O poezie aptă să devină spectacol”

— Ați debutat, în aceste zile, cu volumul Poemele lui Mihai Viteazul, în care apar multe elemente ce țin de

declamație, de spectacolul patetic. Este aici vreo legătură cu faptul că sînteți și redactor al Teatrului de poezie ?

— Nu, nu există nici o legătură între una și alta. Întrucîtva aveți dreptate, în ceea ce privește elementul de declamație. Poeziile se pretează recitării, se pot constitui într-un spectacol de evocare istorică. Cred că se pot și cînta ; după cîte știu, cîțiva compozitori tineri compun muzică pentru unele poeme din această carte a mea. Nu sînt numai simple evocări. Am încercat să descopăr dimensiuni apropiate de dimensiunile reale ale figurii lui Mihai Viteazul, care pentru mine nu este numai un domnitor ca mulți alții din istoria Românilor, ci este o flacără înaltă a conștiinței noastre naționale, o flacără arzînd împreună cu voința poporului român, pentru idealuri, istoricește vorbind, de mult existente, dar care au prins chip și s-au transformat în faptă datorită acestui mare om, mare Român, mare Principe al tuturor veacurilor.

— V-a apropiat de acest domnitor român și faptul că sînteți țirgoviștean ?

— Desigur, și faptul că sint țirgoviștean a contribuit ca atmosfera unei epoci de mult uitate să se întîpărească în conștiința mea încă din vremea copilăriei. În acea vreme, mă jucam împreună cu alți copii în ruinele palatului domnesc de la Țirgoviște : cînd eram Mihai, cînd eram Tepeș ori Mircea... Dar asta nu a avut o importanță hotărîtoare pentru vremea în care am început să scriu Poemele lui Mihai Viteazul.

Ce m-a apropiat de cunoașterea, nu numai a personalității coplesitoare a lui Mihai Viteazul, ci de întreaga epocă în care a trăit, cu toată complexitatea ei de conjuncturi, au fost documentele Iorga, pe care le-am citit și recitit timp de mai mulți ani. Ceea ce nu înseamnă că numai datorită documentelor Iorga s-a zămislit în mintea mea ideea poemelor devenite acum realitate.

Despre Mihai Viteazul se pot scrie mii de pagini de proză, teatru ori poezie ; niciodată nu vor fi suficiente, pentru că figura marelui voievod nu poate fi cuprinsă integral în nici o carte. Poate doar un masiv volum de istorie să aducă lumină și ordine — cronologică și logică — în tot ceea ce a însemnat Mihai cel Mare pentru epoca sa, și în ce înseamnă astăzi pentru noi, pentru poporul ce a primit jertfa vieții sale, cu o încredere nemărginită în viitor.